

DR. BOROS ANITA PhD L.LM

EGYETEMI DOCENS

NEMZETI KÖZSZOLGÁLATI EGYETEM ÁLLAMTUDOMÁNYI ÉS KÖZIGAZGATÁSI KAR
ÁLTALÁNOS KÖZIGAZGATÁSI JOGI INTÉZET

Új elemek a közigazgatási hatósági eljárásban

1. Új eljárásként jelent meg az elsőfokú eljárásban a kérelemre induló eljárásoknál a sommás eljárás. Mennyiben hasonlít és mennyiben különbözik az egyszerűsített határozatot eredményező eljárástól?

A közigazgatási perrendtartásról szóló törvény és az általános közigazgatási rendtartásról szóló törvény előkészítésével összefüggő egyes feladatokról szóló 1352/2015. (VI. 2.) Korm. határozat alapján jelenleg két átfogó kodifikációs folyamat zajlik:

ad a) a közigazgatási perrendtartásról szóló törvénytervezet kidolgozása a közigazgatási perrendtartás kodifikációjáról szóló 1011/2015. (I. 22.) Korm. határozat alapján létrehozott Közigazgatási Perjogi Kodifikációs Bizottság részvételével, illetve

ad b) az általános közigazgatási rendtartásról szóló törvénytervezet kidolgozása.

Mindkét kodifikációs folyamat elkezdődött, azonban idő közben elfogadásra került a közigazgatási bürokráciacsökkentéssel összefüggő törvénymódosításokról szóló 2015. évi CLXXXVI. törvény (a továbbiakban: Módtv.) is, amelynek miniszteri indokolása (a Indokolás) szerint „a törvény célja a közigazgatási hatóságok által lefolytatott eljárásokra vonatkozó általános és különös szabályok módosításával az állampolgárok és a vállalkozások adminisztratív terheinek csökkentése, az eljárások egyszerűsítése és gyorsítása: a közigazgatási bürokráciacsökkentés jogszabályi kereteinek megteremtése”. A közigazgatási bürokrácia csökkentésének számos eszköze ismeretes: a költségek csökkentése, az olyan eljárások számának csökkentése, amelyek során ügyfeleknek a közigazgatási szervekhez kell fordulnia, illetve ha a közigazgatási szervekhez is kell fordulniuk, a személyes jelenlét, vagy a benyújtandó dokumentumok, formalizált eljárások számának csökkentése. A Módtv.-nek ugyanakkor nem volt célja a közigazgatási eljárás és szolgáltatás általános szabályairól szóló 2004. évi CXL. törvény (a továbbiakban: Ket.) teljes felülvizsgálata.

A Módtv. számos ágazati eljárási törvény mellett a Ket. kisebb, az eljárási szabályok egyszerűsítését célzó módosítást eszközölte. A Ket.-et érintő módosítási javaslatok 2016. január 1-jén léptek hatályba.

Ezek közül az egyik legfontosabb az ún. *sommás eljárás* bevezetése.

A közigazgatási eljárásban eddig is megkülönböztettünk ún. *egyszerű megítélésű és összetett eljárásokat*. Összetett eljárásoknak tekintjük az olyan eljárásokat, amelyek a tényállás összetettségére, az érintett ügyfelek nagy számára, vagy a tisztázandó előkérdések számosságára figyelemmel összetettebb, egymásra épülő – nem egyszer bizonyítási – eljárási cselekmények sorozatát feltételezik. Ezzel szemben az egyszerű megítélésű eljárások olyan eljárások, ahol a hatóság egyszerű, könnyen megítélhető tényállás mellett rutinügyeket intéz.

Az eljárások ilyen szempontú megkülönböztetése nem idegen a hazai eljárásjogtól, miként a külföldi közigazgatási eljárásjogi kódexekben is található a két eljárástípust elkülönítő szabályrendszer, így például a német közigazgatási eljárási törvényben.¹

Az egyszerű eljárás külön szabályozásának indoka, hogy az egyszerű megítélésű, gyorsan eldönthető kérdésekben a hatóság minél hamarabb, eljárási formalitások, hosszas, ám az ügy természete miatt felesleges, az ügyfél számára is terhet jelentő szabályok nélkül dönten tudjon.² A Ket.-ben eddig is találkozhattunk olyan eljárási cselekményekkel, amelyek az egyszerűbb ügyek esetében mellőzhetők, vagy egyszerűbb formában eszközölhetők az eljárás során: ilyen például az egyszerűsített jegyzőkönyv, az egyszerűsített döntés, vagy éppen az értesítés mellőzésének a Ket. 29. § (4) bekezdésének *b)* pontjában nevesített esetköre.³

Az első fokú eljárás alcím alatt található az *Eljárás megindítása* alcím. Ebben az alfejezetben a Ket. az eljárás megindításának két fő lehetséges módját taglalja. Ennek meg-

¹ BOROS Anita: Németország közigazgatása. III. A közigazgatás működése. In.: SZAMEL Katalin – BALÁZS István – GAJDUSCHEK György – KOI Gyula (szerk.): Az Európai Unió tagállamainak közigazgatása. Budapest, Complex Kiadó. 2011. 501.

² BOROS Anita: Konceptcionális javaslatok a Ket. felülvizsgálatához. Közigazgatási Szemle. 3. évf. 2010/9. sz. 18.

³ BOROS Anita: Bizonyítás a közigazgatási eljárásjogban. 2. köt. A közigazgatási bizonyítás gyakorlata. Budapest, Magyar Közlöny Lap- és Kvk., 2010. 24.

felelően megkülönböztetünk hivatalból és kérelemre induló eljárásokat.⁴

A Ket. 29. §-a (1b) bekezdése általános kérelemre induló eljárásnéven bevezeti a sommás eljárás fogalmát. Ez egyben azt is jelenti, hogy a jogalkotó a kérelemre induló eljárások közül *a sommás eljárást tekinti általánosnak*. Amennyiben ugyanis a sommás eljárás feltételei nem állnak fenn, a hatóság mellőzi a sommás eljárást és kétféle döntést hozhat: függő hatályú döntést vagy a Ket. 71/A. § (6) bekezdés a) pontjában meghatározott határidőben az ott meghatározott valamely döntést hoz.

Tekintsük át, melyek a sommás eljárás tényállási elemei:

A kérelemre induló eljárásban sommás eljárásról ugyanis abban az esetben beszélünk, ha

ad a) a kérelem és mellékletei, valamint a hatóság rendelkezésére álló adatok - ide értve az olyan adatokat is, amelyek szolgáltatására a kérelmező nem kötelezhető - alapján a tényállás tisztázott,

ad b) nincs ellenérdekű ügyfél és

ad c) az eljárásra irányadó ügyintézési határidő nem éri el a két hónapot, vagy a hatvan napot.

Az első tényállási elem szerint a sommás eljárás feltétele a tényállás megfelelő tisztázottsága a megfelelő döntéshozatalhoz. Ez kétféleképpen lehetséges: egyrészt a kérelem mellékletei rendelkezésre állnak, másrészt az olyan adatok, amelyek a hatóság rendelkezésére állnak, szintén áttekintésre, összegyűjtésre kerültek. Ez azt jelenti, hogy a tényállás tisztázásához szükséges valamennyi releváns bizonyíték, adat, tény összegyűjtésre, majd értékelésre került.

A szóban forgó mellékletek az ágazati jogszabályok által meghatározottak, ahogyan arról a Ket. 36. § (1) bekezdése is rendelkezik. Szintén fontos szabálya a Ket.-nek, hogy melyek azok a mellékletek, illetve adatok, amelyek csatolása, vagy igazolása nem kérhető az ügyfélől, így a szakhatósági állásfoglalás, az előzetes szakhatósági állásfoglalás, a nyilvános adatok, a bármely hatóság; bíróság vagy a Magyar Országos Közjegyzői Kamara jogszabállyal rendszeresített nyilvántartásában szereplő adatok.

Ez még önmagában nem jelentené azt, hogy egyszerű megítélésű ügyről van szó, hiszen az említett adatok, tények, mellékletek igen széles körűek is lehetnének, sőt akár sokügyfeles eljárásokról is lehetne szó, azonban a sommás eljárások *második tényállási feltétele*, hogy az eljárás során ne legyen ellenérdekű fél, míg a *harmadik feltétel* szerint a sommás eljárásban az eljárási határidő viszonylag rövid. Ebből az is következik, hogy a bonyolult bizonyítási eljárási cselekményeket igénylő eljárástípusok nem lehetnek sommás eljárások, tekintettel arra, hogy a Ket. 29. § (1b) bekezdésének c) pontja szerint az eljárásra irányadó ügyintézési határidő nem éri el a két hónapot, vagy a hatvan napot.

Az eljárás megindulása ilyenkor is az általános szabályok szerint történik: a Ket. 33. § (5) bekezdése szerint az eljárás

határidő a kérelemnek az eljárásra hatáskörrel és illetékességgel rendelkező hatósághoz történő megérkezését követő napon kezdődik. A hatóság ugyanakkor a 33. § (1a) bekezdése alapján az eljárás megindulását követően a határozatot azonnal, de legfeljebb nyolc napon belül meghozza, és gondoskodik a döntés közléséről. A Ket. 72. § (5) bekezdése alapján a *sommás eljárásban hozott döntésből mellőzhető az indokolás*.

Az Indokolás szerint a sommás eljárás nagy könnyebbséget jelent az ügyfeleknek az egyszerű megítélésű, jellemzően okmányokkal, nyilvántartásokkal kapcsolatos ügyekben.

Természetesen vannak olyan eljárások is, amelyek esetében eleve nem értelmezhetők a sommás eljárások, így például a Módtv. maga is rendelkezik egy ilyen kivétellel: a menekültügyi eljárások sajátosságából fakadóan a tényállás tisztázása igen összetett feladat lehet, így indokolt a sommás eljárás kizárása a menekültügyi eljárásokban.⁵

A kérdés másik része az egyszerűsített határozatot eredményező eljárásra irányult. A Ket. a döntéseknek különböző típusát különbözteti meg. Anélkül, hogy a részletekbe menően elemeznénk az egyes döntéstípusokat, mindössze azt emeljük ki, hogy az összefoglaló néven döntésnek nevezett halmozba több döntés fajta tartozik. Ezt mindössze azért fontos megjegyeznünk, mert a Ket. az alakszerű döntéshez képest az egyszerűsített változatot nem csak a határozat tekintetében nevesíti. A Ket. 72. § (4) bekezdése alapján *indokolást és jogorvoslatról való tájékoztatást* nem tartalmazó egyszerűsített döntés hozható, ha

ad a) a hatóság a kérelemnek teljes egészében helyt ad, és az ügyben nincs ellenérdekű ügyfél, vagy a döntés az ellenérdekű ügyfél jogát vagy jogos érdekét nem érinti, vagy

ad b) az kizárólag valamely eljárási cselekmény időpontját határozza meg.

Emellett a Ket. 72. § (5) bekezdése szerint az egyezséget jóváhagyó *egyszerűsített döntésből* mellőzhető az indokolás.

Ettől egészen más az az esetkör, amelynek eredményeként valamilyen speciális körülmény következtében nincs mód a döntés tényleges, szabályszerű megszövegezésére. A Ket. 72. § (6) bekezdése szerint az indokolás mellőzhető, ha az késleltetné a döntés meghozatalát és a késelem életveszélyes vagy súlyos kárral fenyegető helyzet kialakulásához vezet. Ebben az esetben azonban a döntés meghozatalától számított tíz napon belül meg kell küldeni az indokolást az ügyfél részére.

Az Olvasó vélhetően a Ket. 72. § (4) bekezdésére gondolt, amikor a sommás eljárás során hozott döntés, illetve az egyszerűsített döntés különbségeinek és hasonlóságainak a feltérképezésére ösztönözött minket.

Nos, a két jogintézmény közötti azonosságokat és különbségeket az alábbiakban foglaltuk össze:

⁴ A hivatalból folytatott eljárások szabályait továbbra is ismeri a Ket. Ld. Ket. 3. § (2) bekezdését, illetve a 29. § (1b) bekezdését.

⁵ Ld. A menedékjogról szóló 2007. évi LXXX. törvény 46. § g) pont.

	Sommás eljárás	Egyszerűsített döntés
Egy kérelemre induló eljárásfajta?	igen, az általános kérelemre induló eljárástípus;	nem, nem egy eljárás típus, hanem egy döntés, amely az alakszerű döntéstől eltér és amely bizonyos feltételek fennállása esetén alkalmazható;
Milyen feltételek esetén alkalmazható?	<i>a)</i> a kérelem és mellékletei, valamint a hatóság rendelkezésére álló adatok – ideértve az olyan adatokat is, amelyek szolgáltatására a kérelmező nem kötelezhető – alapján a tényállás tisztázott (vagyis egyszerű megítélésű ügyről van szó); <i>b)</i> nincs ellenérdekű ügyfél és <i>c)</i> az eljárásra irányadó ügyintézési határidő nem éri el a két hónapot, vagy a hatvan napot.	<i>a)</i> a hatóság a kérelemnek teljes egészében helyt ad, és az ügyben nincs ellenérdekű ügyfél, vagy a döntés az ellenérdekű ügyfél jogát vagy jogos érdekét nem érinti, vagy <i>b)</i> az kizárólag valamely eljárási cselekmény időpontját határozza meg
Milyen azonosságok és különbségek vannak a két eljárási cselekmény feltételeit képező tényállási elemek között?	A <i>sommás eljárás</i> lényegében egy azonnali, de legalábbis egy rövid időn belül meghozható döntést feltételez.	Ugyanakkor az <i>egyszerűsített döntés</i> egy normál alapeljárás eredményeként létrejövő döntés azzal, hogy bizonyos kedvező feltételek együttes fennállása esetén az alakszerű, formalizált döntésnél egyszerűbb döntés hozható: határozat vagy végzés.
A feltételrendszer konjunktív tényállási elemeket tartalmaz?	igen	Az alaptényállás két esetkört szabályoz: a 72. § (4) bek. <i>a)</i> pont feltételei konjunktívak, míg a 72. § (4) bek. <i>b)</i> pont egy feltételt tartalmaz.
<i>a)</i> kérelemre induló eljárás esetén alkalmazandó?	igen, ez a fő, kérelemre induló eljárástípus;	amennyiben az az eljárás, amelyben az egyszerűsített döntés születik, kérelemre indult, azt egyszerűsített határozattal zárhatja az első fokú hatóság, azonban amennyiben a döntés valamilyen eljárási cselekménynek csak az időpontját határozza meg, az egyszerűsített végzésként jelenik meg; ebből következően egy kérelemre induló eljárást érdemben lezáró egyszerűsített döntés egyszerűsített határozat lesz;
<i>b)</i> tisztázottnak kell lennie a tényállásnak?	igen, a rendelkezésre álló adatok alapján, függetlenül attól, hogy azokat az ügyfél bocsátotta rendelkezésre, vagy a hatóság szerezte be; az viszont egészen bizonyos, hogy összetett bizonyítási folyamat az ilyen eljárásban nem lehetséges, tekintettel a sommás eljárás lefolytatásának rövid határidejére;	ahhoz, hogy a hatóság a kérelmet érdemben el tudja bírálni és el tudja dönteni, hogy az ügyfél kérelmének helyt ad-e, a tényállás tisztázásának általános szabályai szerint a döntés meghozatalához a hatóság köteles a tényállást tisztázni. Amennyiben ehhez nem elegendőek a rendelkezésre álló adatok, bizonyítási eljárást folytat le;
<i>c)</i> lehet ellenérdekű ügyfél az ilyen eljárás lefolytatása/döntés meghozatala során?	nem;	az egyszerűsített határozat esetében a fő szabály az, hogy nincs ellenérdekű ügyfél, de ha mégis van, akkor a döntés az ellenérdekű ügyfél jogát vagy jogos érdekét nem érinti.
Hány napon belül születik döntés?	A sommás eljárásban a hatóság az eljárás megindulását követően a határozatot azonnal, de legfeljebb nyolc napon belül meghozza, és gondoskodik a döntés közléséről.	Az egyszerűsített döntést a hatóság az általános ügyintézési határidőn belül hozza meg és közli, vagyis az eljárás megindulását követő huszonegy napon belül.
A döntés alakszerű?	A Ket. 72. § (5) bekezdése alapján a sommás eljárásban hozott döntésből mellőzhető az indokolás.	A Ket. 72. § (4) bekezdése alapján indokolást és jogorvoslatról való tájékoztatást nem tartalmazó egyszerűsített döntés hozható a fent részletezett feltételek fennálltakor.
Mi lehet annak a következménye, ha feltétel(ek) nem áll(nak) fenn?	A hatóság mellőzi a sommás eljárást és kétféle döntést hozhat: függő hatályú döntést vagy a Ket. 71/A. § (6) bekezdés a) pontjában meghatározott határidőben az ott meghatározott valamely döntést hoz.	Nem hozható egyszerűsített döntés – jelen esetben határozat –, vagyis a Ket. általános szabályai szerint alakszerű, formalizált határozatot kell hoznia a hatóságnak.

2. Új eljárás a függő hatályú döntés. A Ket. 31. § (1) bekezdés l) pontja szerinti eljárás megszüntetése esetén kérdésként merül fel, hogyha a felfüggesztés lehetőségének meg nem léte miatt megszüntetett eljárás után beérkezik az, amire a felfüggesztés okot adott, akkor hivatalból kell új eljárást indítani vagy újrafelvételi kérelemre indulhat csak eljárás? Ha újrafelvételi eljárás a lehetséges megoldás, honnan szerez az ügyfél tudomást? És ez utóbbi megindításáról az ügyfél hogyan szerez tudomást a felfüggesztés okaként szereplő adat, irat stb. beérkezéséről, hogy a kérelem benyújtásának szubjektív határidejéből nem csússzon ki?

A szóban forgó rendelkezés az eljárás felfüggesztése esetköreinek szűkítésével és az eljárás megszüntetése lehetőségeinek a bővítésével függ össze.

A Ket. mind a megszüntetés, mind a felfüggesztés tekintetében abszolút és relatív okokat nevesít. A korábbi szabályozással ellentétben azonban *teljes egészében változik a felfüggesztési jogintézmény alkalmazásának szükségessége:*

A Ket. *korábbi* 32. § (1) bekezdése szerint, ha az ügy érdemi eldöntése olyan kérdés előzetes elbírálásától függ, amelyben az eljárás más szerv hatáskörébe tartozik, vagy ugyanannak a hatóságnak az adott ügygel szorosan összefüggő más hatósági döntése nélkül megalapozottan nem dönthető el, a hatóság az eljárást felfüggeszti. Ezzel szemben *az új szabályok* akként rendelkeznek, hogy *törvény lehetővé teheti az eljárás felfüggesztését*, amennyiben az ügy érdemi eldöntése olyan kérdés előzetes elbírálásától függ, amelyben az eljárás más szerv hatáskörébe tartozik, vagy ugyanannak a hatóságnak az adott ügygel szorosan összefüggő más hatósági döntése nélkül megalapozottan nem dönthető el. Ez azt is jelenti, hogy a felfüggesztés lehetőségét ágazati törvényben kifejezetten deklarálni kell.

Amennyiben a más szerv előtti eljárás megindítására az ügyfél jogosult, erre öt megfelelő határidő kitűzése mellett fel kell hívni. Ha az ügyfél a felhívásnak nem tesz eleget, a hatóság az eljárást megszünteti és a továbbiakban nincs mód arra, hogy a hatóság a rendelkezésére álló adatok alapján döntsön.

A továbbiakban arra sincs mód, hogy a hatóság az eljárást felfüggeszse, amennyiben a közigazgatási ügyekben eljáró bíróság a hatóságot új eljárásra kötelezi és ezzel a bírósági döntéssel szemben perújítási vagy felülvizsgálati kérelmet terjesztettek elő, illetve az eljárást felfüggesztesse:

- ha azt az ügyfél kéri, vagy
- hatósági közvetítő kirendelése esetén a hatóság az ügyfelek számára és a hatósági közvetítés várható időtartamára tekintettel.

Ez egyben azt is jelenti, hogy az eljárás felfüggesztésére okot adó körülmények lényegesen szigorodtak, gátat szabva az eljárás elhúzódásának. Az Indokolás szerint *„a törvény az eljárás felfüggesztési lehetőségének csökkentésével előmozdítja, hogy a hatóságok vállalják fel a döntés felelősségét, és csak valóban indokolt esetben, törvényben meghatározott konkrét előkérdés esetén (azaz a jelenleginél jóval szűkebb esetkörben) legyen lehetőség az eljárás felfüggesztésére”*. A módosítással lényegében csak akkor kerülhet sor a felfüggesztés alkalmazására, amennyiben az a

törvényben meghatározott esetekben valóban indokolt. Ezzel szorosan összefügg a Ket. 31. § (1) bekezdésének l) pontja, amely értelmében, ha törvény nem rendelkezik előkérdésről, felfüggesztésnek nem lesz helye, azonban az ügyben érdemi döntés sem hozható, hanem az eljárás megszüntetésére kerülhet sor. Az illetékekről szóló 1990. évi XCIII. törvény (a továbbiakban: Itv.) ezzel összefüggő módosítása alapján az illeték- és díjfizetési kötelezettség nem áll fenn az ilyen jogalapot mentén megindított, majd megszüntetett eljárások esetében.

A Ket. új 31. § (1) bekezdésének l) pontja szerint a hatóság *az eljárást megszünteti, ha az ügy érdemi eldöntése olyan kérdés előzetes elbírálásától függ, amelyben az eljárás más szerv hatáskörébe tartozik, vagy ugyanannak a hatóságnak az adott ügygel szorosan összefüggő más hatósági döntése nélkül megalapozottan nem dönthető el, és törvény nem biztosít lehetőséget az eljárás felfüggesztésére.*

Ez azt jelenti, hogy az eljárás felfüggesztésével összefüggésben alkalmazandó megszüntetési jogalap tényállása kettős feltételt tartalmaz:

- a) az ügy érdemi eldöntése olyan kérdés előzetes elbírálásától függ, amelyben az eljárás más szerv hatáskörébe tartozik, vagy ugyanannak a hatóságnak az adott ügygel szorosan összefüggő más hatósági döntése nélkül megalapozottan nem dönthető el, és
- b) törvény nem biztosít lehetőséget az eljárás felfüggesztésére.

Ahogy azt említettük, a Ket. említett módosítása alapján ágazati törvénynek kell rendelkeznie a felfüggesztés lehetőségéről. Ilyen például a környezet védelmének általános szabályairól szóló 1995. évi LIII. törvény 66. § (5) bekezdésében nevesített lehetőség, amely értelmében a környezetvédelmi, illetve egységes környezethasználati engedély megszerzéséig a környezethasználatához más jogszabály által meghatározott létesítési, illetve működési engedélyezési eljárást fel kell függeszteni.

A gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvény (a továbbiakban: Gyvt.) 128/B. § (1) bekezdése szerint, ha az örökbefogadás engedélyezése az apaság, illetve az anyaság előzetes megállapításától függ, a gyámhatóság az örökbefogadás engedélyezése iránti eljárást az apaság, illetve az anyaság megállapítása iránt folyamatban lévő per jogerős befejezéséig felfüggeszti.

Ugyancsak hasonló rendelkezéseket nevesít a nemzeti felsőoktatásról szóló 2011. évi CCIV. törvény 68. § (7) bekezdése, mely szerint a törvény szerinti hatósági eljárásokat az eljáró hatóság a büntetőeljárás jogerős befejezéséig felfüggeszti, ha az ügy érdemi eldöntése olyan kérdés előzetes elbírálásától függ, amellyel kapcsolatban büntetőeljárás indult.

Ezeket a példákat mindössze azért ismertettük, hogy láthatóvá váljon: a felfüggesztés említett esetköre tényleges alkalmazásának egyik feltétele az, hogy legyen törvényi felhatalmazás: *törvény lehetővé teheti az eljárás felfüggesztését*. Amennyiben a tényállás említett feltétele fennáll, akkor vizsgálható az a körülmény, hogy az ügy érdemi eldöntése olyan kérdés előzetes elbírálásától függ-e, amelyben az eljárás más szerv hatáskörébe tartozik, vagy ugyanannak a hatóságnak az adott ügygel szorosan összefüggő más hatósági döntése nélkül megalapozottan nem dönthető el.

Nos, a kérdés a felfüggesztés és az említett megszüntetési szabályok egymáshoz való viszonyára irányul: „*Kérdésként merül fel, hogyha a felfüggesztés lehetőségének meg nem léte miatt megszüntetett eljárás után beérkezik az, amire a felfüggesztés okot adott, akkor hivatalból kell új eljárást indítani vagy újrafelvételi kérelemre indulhat csak eljárás?*”

A kérdés alapfeltétele, hogy a felfüggesztés ily módú eszközését ágazati törvény lehetővé tegye. Amennyiben ágazati törvény nem teszi lehetővé a felfüggesztést az említett okokból, akkor az eljárás megszüntetendő. Ebből következően irreleváns az, hogy mikor érkezik be a felfüggesztésre okot adó körülmény tekintetében bárminemű irat a hatósághoz.

Vegyünk egy konkrét példát annak érdekében, hogy könnyebben érthető legyen a kérdés:

A Gyvt. fentiekben hivatkozott szakasza szerint, ha az örökbefogadás engedélyezése az apaság, illetve az anyaság előzetes megállapításától függ, a gyámhatóság az örökbefogadás engedélyezése iránti eljárást az apaság, illetve az anyaság megállapítása iránt folyamatban lévő per jogerős befejezéséig felfüggeszti. Ez azt jelenti, hogy ágazati törvény rendelkezik arról, hogy

- a) az örökbefogadás engedélyezésére irányuló eljárás felfüggesztendő (és nem felfüggeszthető), de csak akkor, ha
- b) az örökbefogadás engedélyezése az apaság, illetve az anyaság előzetes megállapításától függ, és akkor is csak
- c) az apaság, illetve az anyaság megállapítása iránt folyamatban lévő per jogerős befejezéséig van mód az eljárás felfüggesztésére.

Most nézzük meg, milyen helyzet adódna, ha ez a klauzula nem lenne megfogalmazva a Gyvt.-ben, de mégis felmerülne az apaság, anyaság megállapításának kérdése.

Nos, ha nem lenne a Gyvt.-ben ez a klauzula, az azt jelentené mindössze, hogy azt a jogalkotó nem tekintené olyan törvényben rendezendő előkérdésnek, amelyet a hatóságnak (ex lege) be kellene várnia, mielőtt érdemi döntést hoz. Ugyanakkor, ha az apaság, vagy anyaság megállapítása mint előkérdés nem szerepelne a Gyvt. említett szakaszában, az nem jelenti azt, hogy nem olyan előkérdésről van szó, amely befolyásolná az eljárást, viszont az nem egy, a törvény erejénél fogva az eljárás felfüggesztésére alapot adó körülménynek minősül. Tehát ebből a tényállásból kiindulva – vagyis, ha nem szerepelne a Gyvt. 128/B. §-a törvényben – és a hatóság megindítja az örökbefogadás engedélyezése iránti eljárást, majd az eljárás megindítását követően a hatóság tudomására jutna, hogy az apaság vagy az anyaság megállapítása iránti per van folyamatban, és az olyan előkérdés, amelynek – jelen esetben a bíróság jogerős döntésének – ismerete nélkül a hatóság nem tud az előtte folyamatban lévő közigazgatási hatósági eljárásban érdemben dönteni, a közigazgatási hatóság egy dolgot tudna tenni: az eljárást megszünteti a Ket. 31. § (1) bekezdésének l) pontja alapján.

Amennyiben a bíróság a perben megállapítja az apaságot, vagy az anyaságot, akkor a közigazgatási hatóság örökbefogadás engedélyezésére vonatkozó eljárásának vélhetően egyébként sem lenne értelme, de ha mégis, az egészen bizonyosan más tényállás mellett zajló eljárás lehet – tekintve, hogy a bíróság megállapította valakinek az apaságát, vagy az anyaságát, vagyis valaki(k) gyakorolja(k) a szülői felügyeleti jogokat.

Amennyiben a kérelmet a bíróság elutasítja, meg kell vizsgálni, hogy az örökbefogadás feltételei miként alakulnak, de általánosságban megállapítható, hogy amennyiben

- a) törvény nem írta elő az eljárás felfüggesztését a fentiekben ismertetettek szerint és
- b) a hatóság az eljárást megszünteti,

majd mégis kitisztázódik egy olyan előkérdés, amely a korábbi eljárásban már felmerült, de nem volt hozzá felfüggesztésre alapot adó törvényi klauzula, akkor a közigazgatási hatósági eljárásban az előkérdés a továbbiakban már nem tisztázandó előkérdésként jelenik meg, hanem – jelen esetben pl. bírósági ítélettel eldöntött – tényként. Ezzel a ténnyel együtt a tényállás már nem lesz azonos a korábbival, vagyis nem a res iudicata esete fog fennállni, ebből következően nem lesz alkalmazható a Ket. 30. § e) pontja, hiszen változott a tényállás, másfelől az ügyet a hatóság a korábbi, a Ket. 31. § (1) bekezdésének l) pontja alapján hozott eljárást megszüntető végzésében érdemben nem bírálta el [a hatóság a kérelmet érdemi vizsgálat nélkül, nyolc napon belül elutasítja, ha a hatóság a kérelmet érdemben már elbírálta, és változatlan tényállás és jogi szabályozás mellett ugyanannak a jognak az érvényesítésére irányuló újabb kérelmet nyújtottak be, és újrafelvételnek nincs helye, feltéve, hogy a kérelem érdemi vizsgálat nélküli elutasítását jogszabály nem zárja ki].

Álláspontunk szerint éppen ezért, ebben az esetben az újrafelvételi eljárásnak nem lesz helye, tekintve, hogy az újrafelvételi eljárás lefolytatásának a tényállási elemei a Ket. 112. § (1) bekezdése alapján az alábbiak:

- a) a jogerős határozattal lezárt ügyben,
- b) az ügyfélnek a határozat jogerőre emelkedését követően jutott tudomására valami, amely
- c) a határozat meghozatala előtt már megvolt, az eljárásban még el nem bírált és az ügy elbírálása szempontjából lényeges tény, adat vagy más bizonyíték,
- d) feltéve, hogy a novum elbírálása esetén az ügyfél kedvezőbb határozatot eredményezett volna.

Jelen esetben hiányzik az a)-c) pontokban jelzett tényállási elem. Tekintve, hogy az újrafelvételi eljárás tényállási elemei is konjunktívák, bármelyik feltétel hiánya az újrafelvételi eljárás alkalmazhatóságának az akadályát jelenti.

Vagyis kérelemre induló eljárástípus esetén az ügyfél az általános szabályok szerint kezdeményezheti az (alap)eljárás lefolytatását az új, kiegészült tényállás alapján a hatóságnál.

A hivatalból kezdeményezhető eljárás tekintetében a Ket. 29. § (1)-(2) bekezdésének rendelkezései lesznek irányadók: a hatóság köteles a hatáskörébe tartozó ügyben illetékességi területén hivatalból megindítani az eljárást, ha

- a) ezt jogszabály előírja,
- b) erre felügyeleti szerve utasította, a bíróság kötelezte,
- c) életveszéllyel vagy súlyos kárral fenyegető helyzetről szerez tudomást.

Vagyis hivatalból csak abban az esetben kezdeményezheti a hatóság az eljárás megindítását az eljárást megszüntető végzését követően is, ha teljesül a Ket. 29. §-ának fentiekben nevesített valamelyik feltétele, még akkor is, ha az említett új ténnyel kiegészült tényállás mellett lényegében egy új ügygel áll szemben.

3. A sommás eljárás és a függő hatályú döntés alkalmazható-e a kérelemre induló jogorvoslati eljárásokban (pl. fellebbezésre induló jogorvoslati eljárás)? A jogorvoslatról szóló VII. fejezetbe nincs a sommás eljárással és a Ket. 71/A. §-ban szereplő függő hatályú döntés alkalmazhatóságával kapcsolatos eltérés, így úgy is lehet értelmezni, hogy ezeket a fellebbezési eljárásra is alkalmazni kell.

A sommás eljárás szabályai a Ket. III. Fejezetében *Az elsőfokú eljárás szabályai* alatt *Az eljárás megindítása* alcím alatt találhatók. A sommás eljárás ennek megfelelően az általános kérelemre induló eljárás típusnak tekinthető, mely a Ket. 29. § (1b) bekezdésében nevesített feltételek együttes fennállása esetén alkalmazható.

A *Jogorvoslat és döntés-felülvizsgálat* címet viselő VII. Fejezet 95. §-a szerint a jogorvoslati eljárásban és a döntés felülvizsgálata során „*e törvény rendelkezéseit az e fejezetben foglalt eltérésekkel kell alkalmazni*”.

A kérelemre induló eljárásban sommás eljárásról ugyanis abban az esetben beszélünk, ha

- ad a)* a kérelem és mellékletei, valamint a hatóság rendelkezésére álló adatok – ide értve az olyan adatokat is, amelyek szolgáltatására a kérelmező nem kötelezhető – alapján a tényállás tisztázott,
- ad a)* nincs ellenérdekű ügyfél és
- ad a)* az eljárásra irányadó ügyintézési határidő nem éri el a két hónapot, vagy a hatvan napot.

Ez azt jelenti, hogy a *fellebbezésre vonatkozó speciális eljárási szabályok mellett lehetséges a sommás eljárásra vonatkozó általános szabályok alkalmazása a fellebbezési eljárás során is, amennyiben a sommás eljárás feltételei fennállnak*.

4. Az Ket. 31. § (1) bekezdés 1) pontja szerinti eljárás megszüntetés esetén az Itv. 28. § (2) bekezdés b) pontja alapján visszajár az illeték. Mi a helyzet a másodfokú eljárás esetén [lásd Itv. 32. § (1) bekezdés]?

Az Itv. 28. §-a szerint a közigazgatási hatósági eljárásért az Itv.-ben megállapított illetéket kell fizetni.

- Az illetékkötelezettség akkor is fennáll, ha a hatóság
- a)* a kérelemnek részben vagy egészben helyt ad, vagy azt elutasítja, ide nem értve az érdemi vizsgálat nélkül történő elutasítást;
 - b)* az eljárást megszünteti, *ide nem értve az illeték meg nem fizetése címén történő megszüntetést, valamint ha az eljárás megszüntetésének oka az, hogy a kérelem érdemi vizsgálat nélküli elutasításának lett volna helye, vagy az ügy érdemi eldöntése olyan kérdés előzetes elbírálásától függ, amelyben az eljárás más szerv hatáskörébe tartozik, vagy ugyanannak a hatóságnak az adott ügygel szorosan összefüggő, más hatósági döntése nélkül megalapozottan nem dönthető el, és törvény nem biztosít lehetőséget az eljárás felfüggesztésére;*
 - c)* az eljárást egyezséget jóváhagyó határozattal zárja le.

Ezzel szemben az Itv. jogorvoslati eljárás illetékének visszatérítéséről szóló 32. §-a szerint a jogorvoslati eljárásban megfizetett valamennyi illetéket az ügyfélnek vissza kell téríteni, ha a közigazgatási hatóság vagy a bíróság által felülvizsgált közigazgatási hatósági döntés vagy intézkedés az ügyfél hátrányára részben vagy egészben jogszabálysértőnek bizonyult.

A visszatérítést hivatalból, a jogorvoslati eljárást lezáró, vagy arra tekintettel hozott határozatban kell elrendelni és azt a visszatérítés foganatosítása végett az ügyfél lakóhelye, székhelye, illetőleg a bíróság székhelye szerint illetékes állami adóhatóságnak kell megküldeni.

A két jogcím teljesen eltérő esetben alkalmazandó: az első esetben a másodfokú eljárás megszüntetésére kerül sor, míg a második esetben érdemi döntés születik, hiszen közigazgatási hatóság vagy a bíróság által felülvizsgált közigazgatási hatósági döntés vagy intézkedés az ügyfél hátrányára részben vagy egészben jogszabálysértőnek bizonyult.

5. A Ket. 71/A. § (4) bekezdés szerint a joghatás 2 hónap elteltével áll be. A 2 hónap határidő ügyintézési jellegű-e, azaz a Ket. 33. §-ában foglalt tényállások megszakítják-e a számítását vagy nem? Ha nem, akkor hogy jön ki a 2 hónap? Az ügy érdemi eldöntése előtt jogerőre emelkedik és akkor már nem is kell az eljárást lezárni érdemi döntéssel? És mi a helyzet, ha a hatóság azt állapítja meg, hogy a kérelmezett jog gyakorlása nem illeti meg az ügyfelet?

A Ket. új 29. § (1b) bekezdése alapján a kérelemre induló eljárás sommás eljárás, ha a kérelem és mellékletei, valamint a hatóság rendelkezésére álló adatok (ide értve az olyan adatokat is, amelyek szolgáltatására a kérelmező nem kötelezhető) alapján a tényállás tisztázott, nincs ellenérdekű ügyfél és az eljárásra irányadó ügyintézési határidő nem éri el a két hónapot, vagy a hatvan napot.

Ha a hatóság megállapítja, hogy a sommás eljárás bármely feltétele nem áll fenn, a sommás eljárás szabályait mellőzi, és függő hatályú döntést vagy a 71/A. § (6) bekezdés a) pontjában meghatározott határidőben az ott meghatározott valamely döntést hoz.

A Ket. új 71/A. § (1) bekezdése szerint a kérelemre induló eljárásban a hatóság a kérelem beérkezésétől számított nyolc napon belül *függő hatályú döntést* hoz. Ez lényegében nem jelent más, mint azt, hogy a kérelemre induló eljárásokban – amennyiben nem születik sommás eljárás alapján döntés – az ügyfél 8 napon belül kap a hatóságtól egy döntést arról, hogy

- a)* a hatóság az eljárás lefolytatásáért fizetendő illetéknek vagy díjnak megfelelő összeget, ennek hiányában tízezer forintot a hatóság köteles a kérelmező ügyfél részére megfizetni;
- b)* a kérelmező ügyfél mentesül az eljárási költségek megfizetése alól;
- c)* a kérelmezett jog gyakorlása az ügyfelet megilleti.

Ehhez kapcsolódik a Ket. 29. § (3a) bekezdése, mely szerint a *hatóság mellőzheti az eljárás megindításáról szóló értesítést*

tést azon eljárásokban, amelyekben a kérelmezett jog gyakorlásáról is rendelkező 71/A. § szerinti függő hatályú döntés meghozatalának van helye.

Vagyis lényegében a függő hatályú döntés ilyen esetekben az értesítés helyébe lép.

A függő hatályú döntés meghozatalát mellőzi a hatóság, ha

- a) az eljárás megindításától számított *nyolc napon belül*
 - aa) érdemben dönt,
 - ab) a kérelmet érdemi vizsgálat nélkül elutasítja,
 - ac) az eljárást megszünteti,
 - ad) az eljárást felfüggeszti vagy függőben tartja, vagy
 - ae) nemzetközi jogsegélykérelemmel külföldi hatósághoz fordul;

vagy

- b) a hatósági eljárás ügyintézési határideje legalább
 - ba) két hónap, vagy
 - bb) hatvan nap.

Ex lege nem hozható függő hatályú döntés és nem illelheti meg az ügyfelet a kérelmezett jog gyakorlása

- a) a hatósági bizonyítvány kiállítására,
- b) a hatósági igazolvány kiállítására,
- c) a hatósági nyilvántartásba való bejegyzésre, törlésre és módosításra,
- d) az olyan eljárásokban, ahol az ügy érdemében a hatóság mérlegelésétől vagy a tényállás tisztázásától függő összeget kell meghatározni, valamint
- e) ha törvény ekként rendelkezik.

A függő hatályú döntéshez akkor kapcsolódnak joghatások, ha a kérelem beérkezését követő két hónap elteltével a hatóság a hatósági ügy érdemében nem döntött és az eljárást nem szüntette meg.

Ha a kérelmezett jog gyakorlása az ügyfelet megilleti, az ilyen rendelkezést tartalmazó határozat elleni jogorvoslati határidő a közlés és az előző bekezdésben meghatározott joghatások kapcsán említett feltételek teljesülését követő napon kezdődik.

A függő hatályú döntés jogerőre emelkedéséről a hatóság értesíti a felügyeleti szervét, valamint akikkel a döntést közölte, és intézkedik a 71/A. § (2) bekezdés a) pontja szerinti összeg megfizetése, valamint a kérelmező által az eljárásért, valamint a szakhatósági eljárásért megfizetett illeték vagy igazgatási szolgáltatási díj, továbbá az általa előlegezett eljárási költség visszatérítése iránt.

Ahogy említettük, a függő hatályú döntés abban az esetben hatályosul, amennyiben két hónapon belül nem dönt a hatóság. Ugyanakkor, amennyiben a hatósági eljárás ügyintézési határideje legalább két hónap, vagy hatvan nap, a függő hatályú döntés meghozatalát mellőzi a hatóság. Ennek az az oka, hogy ha az adott eljárásban az ügyintézési határidő legalább két hónap vagy hatvan nap, a függő hatályú döntésnek nem lenne értelme: a függő hatályú döntés a hatóság hallgatását „kiküszöbölő” döntés. Az értesítés helyébe lépő függő hatályú döntésnek az lesz a lényege, hogy ha meghatározott határidőn belül, azaz két hónapon belül a hatóság nem hoz döntést az ügyben, vagyis a hatóság hallgat, az ügyfélnek ne kelljen hosszasan várnia a döntésre az ügyben. Természetesen a tényállás tisztázása ilyenkor ugyanúgy a hatóság

kötelezettsége. Ahhoz, hogy megfelelő döntést tudjon hozni, elképzelhető, hogy szüksége van a Ket. 33. § (3) bekezdésében nevesített eljárási cselekmények alkalmazására. Fontos azonban az is, hogy némelyek esetében – feltéve, hogy azokra nyolc napon belül sor kerül – nincs mód függő hatályú döntés meghozatalára [Ld. 71/A. § (6) bek.]. A szóban forgó két hónapos határidő jellegét tekintve a Ket. 71/A. (7) bekezdése ad számunkra eligazítást: a függő hatályú döntés tartalmazza legalább a 72. § (1) bekezdés a)-c) pontjában, d) pont da) és dg) alpontjában, e) pont ef)-eg) alpontjában, f)-g) pontjában foglaltakat, valamint a (4) bekezdés szerinti időpontot naptári dátum szerint meghatározva. Noha álláspontunk szerint a tényállás tisztázása függő hatályú döntés esetében is a hatóságot terheli, vagyis lehetnek olyan esetek, amelyek alapot adhatnak az ügyintézési határidő megszakítására, azonban kétségtelen, hogy amennyiben a sommás eljárások általánossá tétele mellett az általános ügyintézési határidő huszonegy nap, valóban elvárható a hatóságtól, hogy két hónapon belül érdemben döntsön, még akkor is, ha az ügyintézési határidőt bizonyos eljárási cselekmények miatt meg kell szakítani. Éppen ezért olyan esetekben, amelyek ténylegesen hosszabb időtartamot vesznek igénybe – így a Ket. 71/A. § (6) bekezdésének ad)-ae) pontjaiban foglalt felfüggesztés, illetve nemzetközi jogsegély esetén – nem lehet függő hatályú döntést hozni. Amennyiben azonban ez így lenne, nem tudná a hatóság a függő hatályú döntésében meghatározni naptári dátum szerint, hogy mikor jár le a két hónap.

Az Olvasó kérdésének másik része a *függő hatályú döntés és az érdemi döntés egymáshoz való viszonyára* irányul. Amennyiben az érdemi döntés – ha a hatóság a hatósági ügy érdemében nem döntött és az eljárást nem szüntette meg – két hónapon belül nem születik meg, a függő hatályú döntés elveszíti függő jellegét és hatályosul, vagyis az ügyfél gyakorolhatja a kérelmezett jogokat, – feltéve, hogy a függő hatályú döntés jogerőre emelkedik. Ez azt jelenti, hogy a függő hatályú döntés hatályosulását követően nincs szükség egy érdemi döntés meghozatalára, hiszen az „kiváltja” az érdemi döntést, mivel a hatóság hallgatása eredményeként a hatályosult függő hatályú döntés dönti el érdemben az ügyet: az ügyfelet megilleti a kérelmezett jog gyakorlása.

A függő hatályú határozat elleni jogorvoslati határidő a közlés, illetve a két hónap elteltét követő napon kezdődik. Ennek meghatározása viszonylag egyszerű feladat, hiszen a függő hatályú döntés tartalmazza a két hónap leteltének naptári dátum szerint meghatározott időpontját.

A függő hatályú döntés jogerőre emelkedéséről a hatóság értesíti a felügyeleti szervét, valamint akikkel a döntést közölte, és intézkedik az eljárás lefolytatásáért fizetendő illetéknek vagy díjnak megfelelő összeg, ennek hiányában tízezer forint megfizetése, valamint a kérelmező által az eljárásért, valamint a szakhatósági eljárásért megfizetett illeték vagy igazgatási szolgáltatási díj, továbbá az általa előlegezett eljárási költség visszatérítése iránt.

A függő hatályú határozattal szembeni jogorvoslati és döntés-felülvizsgálati eljárásban vizsgálni kell, hogy a kérelmezett jogosultság gyakorlásának feltételei fennállnak-e.

6. A Ket. 79. § (3) bekezdése hatályát veszette.

Most akkor az ügyfél hogyan értesül a kézbesítési vélelem beálltáról? Eddig kapott értesítést, és attól számított a (4) bekezdés szerinti szubjektív és objektív határidő. Most akkor csak az iratra fel kell jegyezni, hogy beállt a kézbesítési vélelem és annyi? És ha az ügyfél betekint az iratokba, majd akkor megtudja?

A Ket. 79. § (1) bekezdése szerint, ha a postai úton történő kézbesítés azért hiúsul meg, mert a címzett vagy meghatalmazottja úgy nyilatkozik, hogy a küldeményt nem veszi át, az iratot a kézbesítés megkísérlésének napján kézbesítettnek kell tekinteni.

A hivatkozott szakasz (2) bekezdése alapján, ha az irat a hatósághoz „nem kereste” jelzéssel érkezik vissza, az iratot – az ellenkező bizonyításig – a postai kézbesítés második megkísérlésének napját követő ötödik munkanapon kézbesítettnek kell tekinteni.

A törvényben megfogalmazott klauzulák alapján a kézbesítési vélelem a törvény erejénél fogva áll be.

A Ket. hatályon kívül helyezett 79. § (3) bekezdése szerint a hatósági döntés kézbesítése esetén a hatóság a kézbesítési vélelmet megalapozó hivatalos irat megküldésével tíz napon belül értesíti az ügyfelet.

A kézbesítés tekintetében a részletszabályokat a postai szolgáltatásokról szóló 2012. évi CLIX. törvény, valamint a postai szolgáltatások nyújtásának és a hivatalos iratokkal kapcsolatos postai szolgáltatás részletes szabályairól, valamint a postai szolgáltatók általános szerződési feltételeiről és a postai szolgáltatásból kizárt vagy feltételeesen szállítható küldeményekről szóló 335/2012. (XII. 4.) Korm. rendelet határozza meg. Ebből következően felesleges egy törvényi szabályok alapján beállt időpont napjáról az ügyfelet tájékoztatni, tekintve, hogy a Ket. 79. § (1) bekezdése szerinti esetről a címzett vagy meghatalmazottja is tudomással bír, míg a Ket. 79. § (2) bekezdésében megfogalmazott esetben a hivatkozott postai szolgáltatásokról szóló jogszabályok szerint szerezhethet tudomást a címzett.

Ugyanezeknek a jogalapoknak a mentén tudja rögzíteni a hatóság az iraton a kézbesítési vélelem beálltának tényét is, arról nem kell külön döntést hozni. A kézbesítési vélelem megdöntése iránti kérelem előterjesztésére vonatkozó szabályok tekintetében nincs változás, mindössze annyi történik, hogy a hivatkozott (3) bekezdés hatályon kívül helyezésével a hatóság megtakarít minimum tíz napot egy olyan eljárási cselekmény miatt, amely elsődlegesen az irat címzettjének felróható, hiszen ő tagadja meg az irat átvételét, illetve ő az, aki másodjára sem keresi az iratot.

7. A Ket. 98. § (1a) bekezdése szerint a fellebbezésben nem lehet olyan új tényre hivatkozni, amelyről az ügyfélnek a döntés meghozatala előtt tudomása volt. A Ket. szerint a fellebbezést indokolni kell és a Ket. 102. § (2) bekezdés hatályos maradt (fellebbezésben új tények és bizonyítékok felhozhatók). Az ügyfélnek kell bizonyítania, hogy az új tényről a döntés meghozatala előtt volt? Ezt az ügyfélnek kell bizonyítania vagy a hatóságnak?

A fellebbezési eljárás egyik kardinális problémája eddig is abban volt keresendő, hogy a fellebbezés nem tudta betölteni tényleges jogorvoslati szerepét, tekintettel arra, hogy az nem volt meghatározott jogcímmel kötve, bizonyos esetekben a másodfokú eljárásban lényegében minden első fokon eszközölt eljárási cselekmény megismételhető volt, másfelől a másodfokú hatóság a tényállás tisztázatlansága esetén az elsőfokú hatóságot új eljárás lefolytatására kötelezhette.

A Módtv. eredményeként a jogalkotó a fellebbezés említett hibáit kiküszöbölte:

- megszüntette a jogcím nélküliséget és előírta, hogy a fellebbezést indokolni kell,
- előírta, hogy nem lehet olyan tényekre hivatkozni a fellebbezésben, amelyek már az elsőfokú eljárásban is megvoltak,
- amennyiben a másodfokú hatóság indokoltnak tartja, a tényállás kellő tisztázásához, vagy ha új tény merült fel az elsőfokú döntés meghozatalát követően, saját maga kiegészítő bizonyítási eljárást folytathat.

A fentiek alapján a másodfokon felmerülő új tények fogalmát két kontextusban használja a törvény:

- ad a)* egyfelől szól az olyan tényekről, amelyek az első fokú eljárás alkalmával is megvoltak, azonban azokat az ügyfél nem bocsátotta az elsőfokú hatóság rendelkezésére; ebben az esetben nem indokolt, hogy a már meglévő, de első fokon fel nem tárt tényeket, bizonyítékokat az ügyfél másodfokon előadhassa; ilyenkor a tényállás tisztázásának kötelezettsége változatlanul a (másodfokú) hatóságot terheli, ugyanakkor ha az ügyfél elő akar terjeszteni egy, rá nézve kedvezőbb döntést eredményező bizonyítékot, neki kell bizonyítani, hogy az a másodfokú eljárásban előterjeszthető, vagyis az elsőfokú eljárás során az nem állt rendelkezésére, arról nem volt tudomása;
- ad a)* másfelől létezhetnek olyan bizonyítékok is, amelyek időközben keletkeznek, az első fokú döntés meghozatalát követően; ezek feltárása ugyanakkor indokolt, hiszen azokról sem az ügyfélnek, sem a hatóságnak a korábbiakban – vagyis az első fokú eljárás során – nem volt tudomása. A másodfokú hatóság

sem nyomozó hatóság ugyanakkor: a jogorvoslatnak éppen az lenne a lényege, hogy a rendelkezésre bocsátott iratok alapján rekonstruálja a másodfokú hatóság a tényállást. Kiegészítő bizonyítást csak akkor folytat, ha a tényállás további tisztázása szükséges, vagy új bizonyíték merül fel. Új bizonyíték az alábbi módok szerint juthat a hatóság tudomására:

- a) az ügyfél új bizonyítékot terjeszt elő,
- b) a hatóság hivatalos tudomására jut valamilyen új bizonyíték (anélkül, hogy kiegészítő bizonyítási eljárást folytatna le),
- c) a hatóság hivatalos tudomására jut valamilyen új bizonyíték a kiegészítő bizonyítás alkalmával.

A tényállás tisztázásának kötelezettsége ilyenkor is a (másodfokú) hatóságot terheli, neki kell vizsgálnia azt is, hogy mikor keletkezett az a bizonyíték. Amennyiben az a hivatal tudomására jut, a hatóságnak kell tisztáznia a bizonyíték keletkezésének időpontját. Az ügyfél rendelkezésére álló bizonyítékokat a hatóság ugyanúgy megvizsgálja. Az ügyfél a rá nézve kedvezőbb döntést eredményező bizonyíték tekintetében a fellebbezési kérelmében kifejtheti a bizonyítékról való tudomásszerzés és a bizonyíték keletkezésének általa ismert körülményeit. Azt azonban, hogy a bizonyíték relevánssá válik-e, azaz a másodfokú hatóság figyelembe veszi-e vagy sem a döntés meghozatala során, már a hatóságnak kell eldöntenie.